

ské rady. Nemohla by tu platné služby poskytnouti zvláštní stálá komise, složená ze starších zkušených úředníků a jmenovaná ministerskou radou k tomu, aby každý takový mezi-ministerský spor, nebyl-li rozřešen do určité doby, posoudila a připravila vhodný návrh pro ministerskou radu? Návrh přijatý takovou komisí měl by zajisté jinou váhu než referát připravený některým mladým koncipistou presidia ministerské rady. Při vhodné organizaci této komise dalo by se zabrániti průtahům ve vyřízení mnohých důležitých věcí a ministerské radě by se značně usnadnilo rozhodnutí, protože prestižní příchut' sporné otázky byla by takto odstraněna nebo aspoň velmi zeslabena. Vhodná organizace byla a bude vždy základním problémem veřejné správy.

Hobza.

P R A K T I C K É P Ř Í P A D Y.

Vdovy po úřednících na velkém pozemkovém majetku, jež provdaly se za tyto úředníky, pokud byli v činné službě, mají bezvýminečně nárok na zaopatřovací požitky. Vypověditelnost poměru služebního nevylučuje jeho trvalost. Služba v průmyslovém závodě není na překážku, když podnik ten slouží hospodaření na zabraném majetku pozemkovém. Při určení skupiny úřednické nezáleží na tom, jaké měl úředník odborné školy, nýbrž na tom, jaké konal skutečné služby. Kdy je tu větší panství (u důchodního).

Žalobním nárokům vdov po úřednících na velkém statku pozemkovém a to vdovy po důchodním Š. a vdovy po kontroloru M. proti majiteli velkostatku D-ovi bylo ve všech stolicích vyhověno.

Důvod y třetí stolice: Že žalobkyním nárok na zvýšení zaopatřovacích požitků ve smyslu zák. z 18. března 1921 č. 130 sb. přísluší, o tom nemůže býti pochyby, když se nepopírá, že pozemkový majetek žalovaného je veliký ve smyslu § 1 téhož zákona, t. j. je zabrán a že žalobkyně pense již požívají, pokud se dotýče v čas, kdy zákon tento vstoupil v platnost (5. května 1921), požívaly a dále, když rozumně popíráti nelze, že služební poměr jejich manželů byl trvalý, neboť pak jsou tu všechny podmínky zákona nárok zakládající splněny (§ 1 lit. a).

Trvalým byl poměr proto, že skutečně trval celou řadu let a není tu žádného z těch tří momentů, jež podle nař. vládního z 13. května 1921 č. 18.916 k § 1 zákona předposlední odstavec trvalost vylučují. Zejména ji nevylučuje vypověditelnost poměru, naopak spíše dokazuje, jak svědčí již zákon z 29. dubna 1873 č. 68 ř. z. § 2, zákon z 26. května 1888 č. 75 ř. z. § 2, zákon o obchodních pomocnících, nanejvýš pak též zákon o úřednících statkových a ostatní zákony o služebních poměrech speciálních, neboť pokud zákon nestanoví výjimky, dlužno každý poměr pokládati za trvalý, který uzavřen jest na neurčitou dobu a který právě proto musí býti vypověditelný, protože byl by doživotní. Délka výpovědní lhůty nehraje žádné role, a žádá-li zákon jistou délku lhůty výpovědní k trvalosti poměru, jest to ustanovení contra rationem juris, jež na jiné poměry rozšiřovati nelze.

Že oba úředníci byli zaměstnáni v průmyslových podnicích žalovaného, nevádí nikterak, jen když podniky ty jsou podniky ve smyslu čl. V, lit. a) úv. pat. k živn. řádu čili slouží podle § 9 lit. a) zábor. zákona hospodaření na zabraném majetku pozemkovém (§§ 1 a 2 zábor. zák.), pročez také č. 4, 6, 8, 10, 11 tabulky přiznávají nárok vaříči, sklepmistrovi, sládkovi, cukrmistrovi, lékaři pro průmysl velkostatku ustanovenému. Žalovaný ne tvrdil, že jeho průmyslové podniky na velkostatku (pivovar, lihovar) neslouží statkovému hospodářství, nappak zjistily nižší stolice, že podniky ty mají se statkem společnou správu, a že Š. i M. zaměstnáni byli v této správě, z čehož dokonce vychází, že činnost jejich platila nejen podnikům průmyslovým, nýbrž přímo i hospodářství statkovému, t. j. zemědělskému a lesnímu, takže již proto oba spadají pod zákon.

Co se týče odborného vzdělání zemřelého M., jest dovolání na omylu, žádá-li, aby M. měl odborné školy. Zákon o studiích vůbec nemluví, nýbrž klade důraz jen na službu skutečně konanou (§ 10). Lhostejno tedy, jakou cestou si zaměstnanec získal potřebné vědomosti, zda na školách nebo přímo v praxi, jen když mu funkce té které kategorie byla skutečně svěřena. Toliko »vysvětlivky« cit. vl. nař. ke kategorii 5 mluví o »středoškolském« vzdělání odborném, poukazují tedy na určité studie. To ale nemá býti předpisem v tom smyslu, že by ty které školy musil zaměstnanec absolvovati a zkoušky vysvědčeními prokázati, nýbrž má jen naznačovati, že tato kategorie vyžaduje takový stupeň vzdělání, jaký se na odborné střední škole nabývá, avšak lhostejno, jakým způsobem zaměstnanec stupeň vzdělání toho získal, zda soukromou pílí či na školách, ba zda jej vůbec získal. Pro naši otázku stačí, že zaměstnanec službu

tolhoto vzdělání vyžadující ve skutečnosti zastával. Totéž platí i o poznámce ke kategorii 6 (škola pomologická).

Žalovaný míní, že žalobkyně nemají uplatňovaných nároků také proto, že ovdověly již před 1. lednem 1920. Avšak tu mylně chápe předpis § 6 odst. 2 zákona, podle něhož tato skutečnost jest rozhodna u vdov, které vstoupily se zaměstnancem ve sňatek, když tento byl již v pensi aneb měl již nárok na to, aby byl do pense dán, což u žalobkyň nedopadá. Srovnati dlužno k tomu cit. vl. nař. k § 6, jež paragraf ten podrobně rozvádí.

Také nevádí, že žalovaný platil žalobkyním pensi, aniž k tomu byl právně povinen, neboť podle § 1 lit. a) zák. založen je nárok na zvýšení požitků, i když tyto záležitosti v darech z milosti. Zákon totiž i tyto dary činí pro budoucnost dávkami povinnými.

Jest tedy jen otázkou, do které kategorie tabulky manželé žalobkyň spadali a jaká služební doba má se vzíti za základ.

Co se týče služební kategorie, zjistily nižší stolice, že Š. vykonával naposledy funkci důchodního a M. funkci hospodářského kontrolora. U M. jako hospodářského kontrolora přichází na řadu kategorie č. 8 tabulky, která u kontrolora nežadá žádné další podmínky, zvláště nemusí to býti kontrolor většího objektu, neboť podmínka většího objektu položena jest jen při účetním. Tím jest u M. kategorie vyřízena.

U Š. jakožto důchodního žádá ovšem č. 9 tabulky, aby to byl důchodní »většího panství« a tuto podmínku popírá žalovaný řka, že majetek jeho není vůbec »panstvím«, nejso tak v zemských deskách zapsán, natož aby byl dokonce větším panstvím. Tu dlužno si uvědomiti význam výrazu »panství«. Že v zemských deskách u některých statků přichází název »panství« a u jiných ne, nemůže vaditi v naší otázce i kdyby na krásně název ten podmíněn byl rozlehlostí latifundie, ačkoli se zdá, že má spíše důvod historický a že se udržel hlavně u statků, které kdysi připsány byly některému z panských rodů, jež se urozeností lišily od nižších rodů šlechtických, rodů vládyckých. Ale ve smyslu zemských desk, ať tam má výraz »panství« smysl jakýkoliv, náš zákon jej nebéře, nýbrž rozumí jej v běžném smyslu cizího »doména«, jehož je překladem a jež znamená prostě šlechtický statek jako hospodářský celek se zámkem (obytným domem), nyní prostě každý takový statek třeba nešlechtický, jen když přesahuje rozlohu statku selského, pro což arci není žádné pevné míry. »Panství« v našem zákoně znamená tedy to, co § 1 nazývá velikým majetkem pozemkovým, tedy každý velkostatek jako hospodářský celek a jest jen otázkou, zda-li

velkostatek žalovaného jest »větším« velkostatkem, neboť pak jest větším panstvím ve smyslu zákona. Za velkostatek musí býti pokládán už každý statek s výměrou 150 ha půdy zemědělské neb 250 ha půdy vůbec, třeba lesní, neboť to jest zákonu (§ 2 zák. z.) velikým majetkem pozemkovým. Jestliže tedy statek žalovaného tuto výměru značně převyšuje, je to »větší panství«, a on ji nejen značně převyšuje, nýbrž několikrát v sobě zahrnuje, měře, jak zjištěno, 3000 měr pozemků a 4000 měr lesů, což činí přes 1000 ha půdy. Náležel tedy Š. do kategorie 9 tabulky.

Co se týče doby služební, § 4 zák., jest tato uřadová, Š. i M., bezesporá a tím nárok žalobkyň odůvodněn. —er.

Rozhodnutí nejvyššího soudu z 27. února 1923 Rv.-I. 1264/22.

Předpis k § 1330 obč. z. vyžaduje rozšiřování nepravdivých skutečností; nestačí rozšiřování zpráv rázu všeobecného, postrádajících konkrétností.

Žalující strana ake. pojišťovna K. domáhala se žalobou podanou u zemského civilního soudu v Praze proti žalované odborové organizaci úředníků zákazu šíření inserátů, plakátů a pod. dle ustanovení § 1330 obč. z. V žalobě tvrdila žalující strana, že žalovaná uveřejňuje v různých časopisech inseráty následujícího obsahu: »Dříve nežli se dáte pojistiti u pojišťovací společnosti K., obraťte se o informaci na Svaz týkající se poměrů, jež panují u této společnosti«.

Soud první instance žalobu zamítl, soud druhé instance rozsudek potvrdil podstatně z těchto důvodů po stránce právní: »Žaloba opírá se o ustanovení § 1295 a 1330 obč. z. Inserovati v novinách je každému dovoleno. Práva toho však nesmí vykonávati v tom zjevném úmyslu jinému zúmyslně škoditi, jinak dle § 1295 obč. zák. (nov.) jest poškozený oprávněn domáhati se náhrady škody tímto škodlivým uveřejňováním způsobené. Že rozšiřovatel těchto insertů měl úmysl žalující poškoditi, nelze pochybovat. Měla by tudíž žalující dle tohoto ustanovení nárok na náhradu škody, té však se nedomáhá.

Ustanovení § 1330 obč. z. (nov.) se dovolávati nemůže, poněvadž dle tohoto ustanovení jde o rozšiřování skutečností, které jsou způsobily ohroziti úvěr, výdělek neb hospodářský